

Bonhoeffer Werkgezelschap Nederlandstalig
International Bonhoeffer Society for Archive & Research
Dutch Language Section

Voorzitter

Prof. Dr. E. van 't Slot
Meester Koolenweg 20
8042 GA Zwolle
Tel. 31 38 2000143
Email: e.vant.slot@pthu.nl

Secretaris

Drs. J.C. Buurmeester
Anna van Burenstraat 1
3136 CE Vlaardingen
Tel. 31 10 4751200
E-Mail: jbuurmeester@gmail.com

Penningmeester

Drs. H. M. J. Janssen, o.f.m.
Oude Velperweg 54a
6824 HG Arnhem
Tel. 31 26 3618100
Email: jonas@telfort.nl

Algemeen adjunct

Dhr. K. de Dreu
Keizerskroon 151
8935 LN Leeuwarden
Tel. 31 58 2801387
Email: dreudec@gmail.com

UITNODIGING

voor de najaarsvergadering
van het Bonhoeffer Werkgezelschap Nederlandstalig

op **maandag 31 oktober 2022**
van 10.30 - 15.00 uur in: de Aeneaskamer,

Faculteit Katholieke Theologie UVT

Nieuwegracht 61, 3512 LG UTRECHT

PROGRAMMA

10.30 - 12.30 uur

10.30 uur: Opening voorzitter en lezing door Gerard den Hertog.

Inleiding door Prof.dr.Gerard den Hertog:

Bonhoeffers college 'Schöpfung und Sünde' (1932/1933)

Van oktober 1932 tot februari 1933 geeft Bonhoeffer een hoorcollege over het thema 'Schöpfung und Sünde'. In 1931 had Emanuel Hirsch (1888-1972) een boek met dezelfde titel uitgegeven in een nieuwe serie *Beiträge zur systematischen Theologie: Schöpfung und Sünde in der natürlich-geschichtlichen Wirklichkeit des einzelnen Menschen. Versuch einer Grundlegung christlicher Lebensweisung*, (Beiträge zur systematischen Theologie 1), Tübingen 1931. De titel laat zien dat Hirsch uit is op een ethiek die op de tijd toegesneden is, concreet die van een oplaiend nationalistisch en rechts-extremistisch levensgevoel.

Bonhoeffer noemt Hirsch niet, en evenmin andere theologen, maar gaat – en dat is nieuw in vergelijking met zijn eerdere colleges – niet systematisch-theologisch te werk, maar beperkt zich tot een theologische lezing van Genesis 1-3.

De studenten dringen er bij hem op aan, het collegemanuscript als boek uit te geven. Bonhoeffer stuurt zijn manuscript vrijwel ongewijzigd naar de uitgever Chr. Kaiser Verlag, die het boek nog in 1933 uitbrengt.

Het boek stelt ons voor een heel aantal vragen, zoals:

- Waarom kiest hij dit thema en wat beoogt hij met dit college?
- Waarom gaat hij over op een voor hem nieuwe manier van theologie beoefenen (nl. theologische lezing van de Bijbel)?
- Welke plaats heeft dit college in zijn werk? Neemt hij resultaten van wat hij hier gevonden heeft mee, zo ja: waar en hoe?

Ter overweging het volgende citaat uit het ontwerp Betheler Bekenntnis (augustus 1933), onder het opschrift 'Schöpferglaube und natürliche Erkenntnis':

'Der Glaube an Gott den Schöpfer kann angesichts des Todes und des Bösen in der Welt allein an dem von Gott selbst geoffenbarten Worte und gerade nicht an der Welt entspringen. Die natürliche Erkenntnis bleibt in den ungelösten Widersprüchen der Welt stecken. Für sie bleibt Gott der Rätselhafte, Dunkle, Schreckliche. [...] Wir verwerfen die Irrlehre, daß der Kampf das Grundgesetz der Schöpfung sei, denn der Kampf ist Folge des Falles und steht unter dem Gebot des Friedens.'

11.25-11.35. korte pauze en daarna discussie.

12.10-12.30. mededelingen e.d., afspreken volgende vergadering(en)

12.30-13.00. lunchpauze (zelf lunch meenemen)

MIDDAGPROGRAMMA

13.30 - 15.00 uur

13.00-13.45. Ons lid Cor Bos is momenteel bezig met promotieonderzoek. De werktitel van het onderzoek van luidt: "Vrije Verantwoordelijkheid. *Bonhoeffers kritisch denken over een verantwoordelijkheidsethiek en haar perspectieven in het hier en nu*"

Bos zal zijn voorstel toelichten en hij is vervolgens benieuwd naar reacties vanuit het gezelschap. Het gaat er niet zozeer om inhoudelijk te discussiëren maar vooral om Bos verder te helpen: punten waarop hij kan letten, valkuilen, verdiepingsvragen, literatuurtips, enz. enz.

13.45-15.15. lezen en bespreken van passages uit *Schöpfung und Fall*, en uit *Nachfolge* (DBW 4, 298-302 [=277-281]; Nederlandse vertaling de laatste bladzijden van het boek). Ieder neemt eigen exemplaren van Schepping en val en Navolging mee. Als dit niet mogelijk is, meldt u zich dan s.v.p. bij Hans Buurmeester, dan zorgen wij voor enkele kopieën.

15.15-15.30. Afronding en sluiting

Wat verder ter tafel komt:

- Indien de tijd het toelaat is er ook nog gelegenheid om met elkaar een aantal ervaringen van de afgelopen tijd te delen.
- Rondvraag
- Volgende vergadering

De contributie voor 2018 ad € 30,00 (voor zover nog niet betaald) kunt u overmaken op:
NL73INGB0005471834

Hopelijk tot ziens op 31 oktober a.s.

Edward van 't Slot (voorzitter)
Hans Buurmeester (secretaris)
Henk Janssen (penningmeester)
Kees de Dreu (algemeen adjunct)

Internet: www.dbonhoeffer.eu of www.dbonhoeffer.nl